

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ

Η συλλογή Θωμά Παπαδοπεράκη
στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης

ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2012

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ

Η ΕΚΙΜ ευχαριστεί τους Ελένη Παπαδοπεράκη, Μιχάλη Βασιλάκη,
Μανώλη Μπετεινάκη, Κωνσταντίνο Σταυρακάκη,
Στέλιο & Λένια Καστρινάκη & την εταιρία ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ
για τη συμβολή τους στην πραγματοποίηση της έκθεσης
Θωμάς Παπαδοπεράκης, Ζωγραφική
(Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, 28 Νοεμβρίου 2012 - 25 Μαΐου 2013)

© Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, 2012
www.historical-museum.gr

Για τα κείμενα του Θωμά Παπαδοπεράκη
© Ελένη Παπαδοπεράκη

ISBN 978-960-9480-10-9

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ
Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΘΩΜΑ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗ
ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

9

ΝΤΕΝΗΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, «ΕΥΠΙΝΩΝΤΑΣ ΜΕ ΕΝΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΟ
ΕΡΓΟ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ...»

11

ΑΣΠΑΣΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗ, Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΑΣ ΘΩΜΑΣ

16

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ, Η ΑΝΤΙΚΕΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ: ΟΠΤΙΚΗ ΑΡΜΟΝΙΑ

21

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ, ΘΕΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΩ
ΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΟΥ ΑΛΛΑ ΜΕ ΤΑ ΙΔΙΑ ΤΗΣ ΤΑ ΜΕΣΑ

23

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ, ΧΡΟΝΟΣ

25

MAURICE ELIE, Η ΚΑΤΑ ΘΩΜΑ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΖΗΝ

29

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ, Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΖΗΝ. Η ΤΕΧΝΗ
ΤΩΝ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟ

35

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗΣ, ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟ

63

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΩΜΑ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗ

69

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

85

Με θερμή χαρά υποδέχεται η Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών τα εικοσιδύο έργα του Θωμά Παπαδοπεράκη τα οποία η αδελφή του, εξέχουσα γλύπτρια Ασπασία Παπαδοπεράκη, και οι αδελφοί του Γιώργος και Γιάννης είχαν την ευγενική επίνοια να δωρίσουν στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης. Τόσο η χειρονομία των δωρητών όσο και τα πολύτιμα αποκτήματα ανοίγουν στις δραστηριότητες του Μουσείου προοπτικές συνομιλίας με τη σύγχρονη εποχή με τρόπο που δεν έχει γίνει ώς τα σήμερα.

Ο Θωμάς Παπαδοπεράκης, ζωγράφος αναγνωρισμένος αλλά όχι πολύ προβεβλημένος έως τώρα, ήταν περισσότερο γνωστός από τη σεμνή φήμη του ως ζωγράφου με βαρύτητα και επιμονή στην καλλιτεχνική του αναζήτηση. Η παρούσα Έκθεση με τα έργα που θα συνιστούν στο εξής τη συλλογή Παπαδοπεράκη του ΙΜΚ, εμπλουτισμένη με πίνακες που με ευγένεια και προθυμία δάνεισαν ιδιώτες συλλέκτες της πόλης μας, αλλά και μια αντιπροσωπευτική έκθεση των «Πολλαπλών» που είχε φιλοτεχνήσει με δική του πρωτοβουλία, ελπίζουμε ότι θα δώσει το έναυσμα για μια πιο σταθερή και στενή σχέση στο εξής με το έργο του.

Για την καλλιέργεια αυτής της σχέσης κρίναμε σωστό να δώσουμε στους ενδιαφερόμενους για τη ζωγραφική, γενικά, και για το έργο του Θωμά Παπαδοπεράκη ειδικά, την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή όχι μόνο με το εικαστικό μέρος της δουλειάς του αλλά και με τη σκέψη του – τις σκέψεις του, τις οποίες ο ίδιος φρόντιζε να σημειώνει και ενίοτε να συστηματοποιεί σε ένα αρκετά προχωρημένο βαθμό.

Έτσι δημιουργήθηκε ετούτο το βιβλίο. Σε αυτό ο αναγνώστης θα βρει εκτός από τις εικόνες των πινάκων της συλλογής μια αποτίμηση του έργου και της πνευματικής φυσιγνωμίας του ζωγράφου από τον κριτικό τέχνης Ντένη Ζαχαρόπουλο, τα λίγα αλλά μεστά λόγια μιας αδελφής προς τον μικρό αδελφό, και, συγκεντρωμένα κατά χρονολογική σειρά, σημειώσεις και κείμενα του Θωμά Παπαδοπεράκη που εκτείνονται από το 1995 έως το 2001. Τέλος, κάποιες από τις κριτικές που είχαν γραφτεί με αφορμή εκθέσεις του ζωγράφου και μια εξαντλητική εργοβιογραφία του συνταγμένη από τη σύζυγό του Ελένη Παπαδοπεράκη.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΙΜ και ο πρόεδρός του Αλέξης Καλοκαιρινός ευχαριστούν θερμά την Ασπασία, τον Γιώργο και τον Γιάννη Παπαδοπεράκη για την ευγενική δωρεά τους.

ΝΤΕΝΗΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

«ΕΥΠΗΝΩΝΤΑΣ ΜΕ ΕΝΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ...»
ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ ΘΩΜΑ ΠΑΠΑΔΟΠΕΡΑΚΗ

Ανακάλυψα το έργο του Θωμά Παπαδοπεράκη αργά. Ίσως ο θάνατός του να ήταν η αιτία που κοίταξα πλέον πιο προσεκτικά αυτό που χρόνια άκουγα σαν μια άξια και αυτονομη καλλιτεχνική πρακτική και στάση ζωής που έμοιαζε να έχει βρει το δρόμο της, την οντότητα, τη ροή της. Σίγουρα κάθε καλλιτέχνης περιμένει την αναγνώριση, τη φιλία, τη συνέργεια της κριτικής, του καλλιτεχνικού περιβάλλοντος, είτε θεσμικά είτε προσωπικά. Παρ' όλα αυτά, συχνά, είναι δεδομένο πως και η κριτική κι οι θεσμοί έρχονται, όπως λέει κι ο Μαρξ για τη φιλοσοφία, «μετά το γάμο».

Ίσως η βεβαιότητα αυτή να κάνει και πολλούς καλλιτέχνες που έχουν βαθιά μέσα τους αγγίξει τη χορδή της σοφίας να έχουν εξοικειωθεί με τη μοναχικότητα του δρόμου τους κι ακόμα περισσότερο με την ανάγκη να υψώσουν τη φωνή τους (ακόμα και αν οι νότες μένουν συχνά χαμηλές όσο πιο σοφοί κι ευαίσθητοι είναι οι καλλιτέχνες) και να πουν, όπως μπορούν (και συχνά μπορούν πολύ καλύτερα από κάθε κριτικό σχολιασμό), το νόημα της πράξης τους, τις συντεταγμένες της θέσης τους, τη θέα από το σημείο εκείνο που το έργο τους ατενίζει τον κόσμο.

Σίγουρα αυτή η βεβαιότητα –που πρέπει να εκφράσει κανείς, με την ίδια σεμνότητα που ο καλλιτέχνης την έκανε έργο του–, αφορά άμεσα τη ζωγραφική και το λόγο του Θωμά Παπαδοπεράκη. Η αμεσότητα με την οποία λέει και δείχνει τη σχέση της τέχνης με τη ζωή είναι τόσο εσωτερική που προφανώς κράτησε μακριά καθέναν από μας